

KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY.

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDÁSZATI NAPILAP.

Előfizetési díj: Egész évre 12 frt., félévre 6 frt., negyedévre 3 frt.
Előfizetések és hirdetési díjak helyben és vidékről a szerkesztőséghez küldendők be.
Helyben előfizethetni: a szerkesztőségnél, a kiadó-hivatalnál, Demjén L., Keresztény P. kereskedéseiben
Egyes szám ára 5 kr. o. é.
Szerkesztőség és kiadó-hivatal: belső-tordozta szögletén, Csapó S. kereskedésével szemben, I-ső emelet, feljárás a kaputól jobbra.

Hirdetési díj: öt hasábos garmond sorért 6 kr. s egyszeri beiktatás után 30 kr. bélyegdíj.
Hirdetések felvételnek: Helyben: aszerkesztőségénél, a kiadó-hivatalban, Demjén László könyv- és Keresztény Pál papír-kereskedésében. Bécében: Haasenstein és Vogler (Neuer-Markt 11 sz.), Oppelik Alajosnál (Wollzeile 22. sz.), Rudolf Mosse officiel. Zeitungs-Agent (Stadt, Seilerstätte 2), Pesten: Haasenstein és Vogler Uriutca 13. Lang et Schwarz, Földútca 1. Süddeutsche Annoncen-Expedition Stuttgart.
Nyitlitter sora 20 kr.

Előfizetés

„Kolosvári Közlöny“-re.

Megjelen naponként
egész nagyíven.

Előfizetési árak: egész évre 12 ft o. ó.
hét hóra 7 „ „ „
félévre 6 „ „ „
évnegyedre 3 „ „ „

Az előfizetések egyenesen a szerkesztőséghez küldendők be.

A „Kolosv. Közlöny“ szerkesztősége.

A Deákkör több tagjának felhívására értekezletet tartott, kik az orsz. ülésszak teendőiről akarták a párt véleményét megtudni. Az értekezlet megnyitván, felszólalt Taranczy Gusztáv, s egy hosszabb beszédet tartott. Előadta, hogy ha hat hónapi ülésszakot veszünk fel, s leszámítjuk az ünnepeket, a szüneteket, a kérvények, költségetesek és zárszámadásokat, valamint az interpellációkat, s a névszerinti szavazást, a képviselőháznak a tulajdonképeni törvényalkotó működésre csak 52 óraja marad. Ez időt felvéve, a ház körülbelül harmincz esztendő alatt tárgyalhatná le mindazon kérdéseket, melyek elintézését az ország a képv. háztól várja. Szólt sürgeti tehát a gyorsabb tanácskozást, s minthogy ennek eszköztét a házszabályok revíziójában látja, azt ajánlja, hogy ez ügy még a jelen ülésszakban döntessék el. Szólt attól, hogy az osztálytárgyalásokat a bizottmányi tárgyalások váltának, s hogy behozatnék a cloture: a tárgyalások lényeges gyorsítását várja.

Deák Ferencz e fejtegetésekre, az értekezlet zajos helyeslése által kísérve, igen részletesen felelt. Sajnálja, hogy a házszabályok most már nem tarthatók, de ajánlja, hogy nyugodjunk meg e kényszerűségben. Nem osztja azt a nézetet, hogy a bizottmányi tárgyalások és a cloture sietlenek a tárgyalást. A mi az elsőt illeti, az osztálytárgyalások ellen nem azért panaszkodunk, mert sok időt vesznek igénybe, hanem azért, mert azokban kevés tag jelen meg. A bizottmányi tárgyalásoktól az ügyek alapos megvitatását reméljük; de ép ezért a tárgyalások valószínűleg hosszabb időig is fognak tartani. A cloture oly rendkívüli időközben, minő például az agyonbeszélés volt, tán sikerrel alkalmazható; különben kétes rendszabály és Deák nem hiszi, hogy annak alkalmazása lényegesen gyorsíthatná a tanácskozást. Igaz, nehéz a cloturenél a határvonalat megállítani, hogy az ne szorítsa meg a szólásszabadságot és mégis a parlamenti tárgyalások sikeres menetét biztosítsa.

Deák nem osztja azon panaszokat, melyek mindegyre e tárgyban nyilvánulnak, hogy az országgyűlés keveset tesz. Ha munkálkodásunk eredményét — úgymond — azzal hasonlítják össze, a mit még megalkotni kell: a mérleg mindenesetre nem nagyon kedvező. De ha azzal, a mit tenni lehetett: az arány egészen más. Utal a hat évi tevékenység összes eredményeire: a kiegyezési mű, a vérendszert, a bíróságok, a megyék, a községek szervezésének stb. megalkotására s azt jegyzi meg, hogy nem hiszi, hogy volna parlament, (kivéve a forradalmiakat, melyek önhatalmilag járhatnak el,) melyly idő alatt ennyi munkát mutathatna fel. Még az angol parlamentet sem veszi ki, mert Angliában minden oly fontos kérdés, a minők az említettek, néhány év munkáját szokta igénybe venni.

A tanácskozás tárgyra álltérve, azt javasolja, hogy a házszabályokat most hagyjuk el, s az új ülésszak megnyitván, tárgyalja a ház a költségvetést, a katasteri törvényt, a keleti vasut ügyét s meg néhány fontos tárgyat. Nem hiszi, hogy mind e tárgyak még júniusban elintézhettek volna, de részéről kijelenti, hogy bár az ő egészsége is nagyon igényelné a légváltoztatást, szívesen feláldoz juliusban is az országgyűlés tanácskozásaira annyit, mennyi megkívánatik. (Zajos éljenzés.) Az ülésszak befejezése s az ujnak megnyitása ő Felsőge

jogaihoz tartozik; kéri ennél fogva a jelenlévő minisztereket, van-e tudomásuk ő Felsőge ily intézkedéséről, a melynek megtudása után az értekezlet e tárgyban sikeresebben tanácskozhatnak.

Kerkapoly miniszter erre azt feleli, hogy úgy tudja, miszerint ez ülésszakot befejező ki. leirat már Budán van, s mint értesült, az ülésszak holnap szándékoztatik befejeztetni.

Legujabb táviratok.

Ungvár, máj. 17. Ungvárt tegnapelőtt nagy nap volt. A város görög szertartású lakosai küldöttségileg tisztelegtek Pankovics István megye püspökénél, s indokolt folyamodványukban arra kérétek föl, miszerint a naptáregyesítés érdekében minden befolyását fölhasználva a kellő lépéseket haladéktalanul megtegye, s így a görögszertartású katolikus ünnepeknek mindenütt föltétlen tiszteletet vivjon ki. Pankovics püspök a küldöttségnek meleg szavakban válaszolt, s megígérte, hogy minden lehetőt el fog követni, mi e korszerű reform létesítésére szükséges leend.

Zágráb, május 17. Strossmaier püspök a regnikoláris küldöttség tárgyalásaiban résztvevő, Pestre utazott Varasdon Hervoics kormánybiztos vezetése alatt megindult a községi újjászervezés.

Berlin, május 17. A bir. gyűlés elfogadta a rokkant alapra vonatkozó törvényt; erre folytatá az Elsass Lótharingia igazgatása feletti vitát. Miután Bismark az ultramontanok támadásait visszautasítá és bebizonyítá, — hogy a kormányzat törvényesen történik, — a kamara helybenhagyá Elsass-Lotharingia kormányzatát. A bir. vasuti igazgatás felállítására vonatkozó intérvány Bismark által pártoltatván, 2-dik olvasásban el is határozatott.

Berlin, máj. 16. „D. Wochenbl.“ megcáfolja a lapok közlését, hogy Vilmos császár az orosz czárral Bécsben találkozni fog.

Páris, máj. 17. Goulard és Jules Simon miniszterek lemondása elfogadatot. Perier Kázmér belügyminiszterre neveztetett ki. Valószínűnek tartják, hogy Beranger oktatásügyi és Martel cultusminiszterre fog kineveztetni.

Páris, máj. 16. Hir szerint Perier Kázmér a köztársaság elnökehez hivatott. A jobboldali lapok azt állítják, hogy a jobboldali töredékek egyetértének az elfoglalandó magatartás és legfőképp aziránt, hogy a vitának nem azon kérdésre: köztársaság-e vagy monarchia? hanem annak szükségére kell irányulnia, hogy határozottan conservatív politika követessék. A jobb oldal egy interpellációban egy homogen és felelős kabinet kinevezését fogja kívánni.

Ausztria a közkiállításán.

Ausztria kiállítása a legszebb, legnagyobb és a nemzetközi verseny jelen pillanatában leginkább is örvend a kész befejezettségnek. Ausztria nem volt oly szűkkeblű, mint Londonban Anglia, vagy Párisban Franciaország, hol a helyiségek felét az anyaország foglalta el. Ausztria — a többi nemzetekhez viszonyítva — a legnagyobb helyen ugyan, oly kiállítást rendezett, mely sine ira et studio — fénypontját képezi az iparparlatának.

Azt már megengedjük, hogy a hatás nagyszerűségét, melyet az osztrák kiállításra vetett pillanat bennünk szül — részben a gondos elhelyezésnek lehet tulajdonítani; mindazonáltal, gondos szemlélés után, a külszin megvesztegető fénye nem von le semmit a tárgyak értékéből. Sokan feltették Ausztriát, hogy a nagy versenyen szegyet vall; ma már a kételkedés aggodalmának nincs alapja, mert biztosította maga számára az elsőség pálmáigát.

A rotundából tekintve, a keleti folyosóban van az osztrák kiállítás. Legelől az üveg, fa, bronz, bőr, arany, ékszer és ércből készült tárgyak vannak elhelyezve. — Az üvegipar tekintetében még nem volt gazdagabb kiállítás a bécsinél; s a mi az üveg csiszolásának tisztaságát és gyönyörű színét illeti, e tekintetben a kiállítás a versenyt bár-

mely államával diadalmasan kiállja. — Az óriási csillárok számai függnek a folyosó mennyezetén, melyeken az czernyi prismák, hatványozott mérvben, vakitón vetik vissza a nap szingazdag sugarait. A szem kápráz az optika egyszerű játékán, s nyugopontot keres a bécsi speciálítások, a bőr, fa és bronztárgyak megtekintése által. Ezek is szebbnél szebb darabok; — itt egy óriási album mellett közel öles bronz váza antik, renaissance, modern formában, inggombok, mesteri tajtkészítmények, bőrmozai, faragványok, esztergályos munkák stb. ezrei, melyeket a galanterie-árak gyűjtőneve alatt ismer a világ. Az első oldalfolyosón az üveg és porcellán tárgyak vannak tulnyomó többségben, és az idegen, ki Csehország üvegiparának jelentőségét már ismeri, méltó csudálatlalt vesz Ausztria eddig másodrendű porcellán termelésének gyönyörű példányairól tudomást; s azt tapasztalja, hogy porcellánfestészeté kiállja a versenyt Angliával is. És e helyen a cserépfestészetet nem plus ultráját, Zische két a mythológiából vett képét, nem hagyhatjuk említés nélkül, melyeket gróf Zichy Ödön már a megnyitás napján vett meg.

Mit szólunk Bécs ékszereinek kiállításairól. Egy-egy kis szekrény oly értéket képvisel ezek közt, mint némely osztrályban az összes drágakő termelvény. Ott van a rotunda estradéjához közel Mayer, vagy Granistäden szekrénye s benne nem egy gyémánt diadém, melynek ára fél millió forint. A gyémánttal vetekedik színjáték gazdagságában a mogyoró nagyságu keleti gyöngyosor, topáz nyakék, a pazarul aranyba foglalt rubinnal kirakott karperecz, melynek vakító fénye az ezeregy éjszaka ékszerait varázsolja emlékezetünkbe. Az oldalszekrényekben a kárpelhető legnagyobb ezüst talczák, ágas gyertyatartók fénye versenybe a porcellán lámpák legiójával, melyek a nap verőfényével előnyösen állják ki a concurrencziát.

A főfolyosó balszárnyán a fedett udvarban a kártya-gyártás és a papiripar, esztergályos-munka nap- és esernyő-készítők kiállítása mellett az, órák külön osztálya foglal helyet. Ezek gazdag látványosságot nyújtanak s alig gondolható órá-alak, mely nehány példánnyal ne lenne képviselve. A kis zsebórák s a hengeres szalonóráktól kezdve egészen az ölnyi magasságu diszórákig, az ember nem tudja, hogy a gépezet szabatos kivitelét, vagy pedig a tokok mesteri faragásait szemlélje-e?

A festék, illatszert, szappan, gyufa, só és agyagkiállítások sebesen haladunk keresztül, hogy a hangszereket és a butorokat láthassuk. Csupán Bécs annyi zongorát állított ki, mint a többi nemzetek összesen. Bösendorfer, Streicher, Ehrbar, Haizmann zongorái és pianói világszerte ismertek, s mily gyönyörű hanguak a kiállítottak! Hátul az oldalfalazatot a fuvó és vonós hangszerek mellett nagy orona foglalja el, közel hozzá egy orchestraion, mely a zenekar valamennyi hangszereit egyesíti magában. Új és merész találmány. — A főfolyosóra visszatérve a szőnyegek közt, magas estradecoon berendezett szobák; — ez a butor-kiállítás. Mennyezetes ágyak, melyek isten tudja mennyi időre vették a munkás kezeket igénybe, nagyobb részt renaissance vagy modern stýlben triva; nagy ruhaszekrények ében- és mahagonfából, szobamagasságu állóükrök, mosdó-asztalok egészen márványból, kályhák, kandallók stb. A butor-kiállítás kiegszítő részét Thonet görbített fa-torgyármányai, nagyobbbrészt zselék és kanakák, minden gondolható alakban képezik.

A graficus művészetek, a közoktatásügyi miniszterium, a mérnökök, az építész, s a bécsi kesigartók kiállításáról alig emlékeztetünk meg, mivel ez osztályok, még nem egészen, csak szórnyosan mutatnak fel egy-egy tárgyat. A papírt, vászont, csipke, selyem, keztyű, férfi-, nő-, égyermek ruha, cipő, kalap, pipa, divatváros, frász, paszomant, posztó, csinált virág, shawl és szőnyeg stb. kiállítás tüzetesebb ismertetéséből fementenek olvasóink, annál is inkább, mivel e rész complet volt át június előtt alig lehet remélnünk. — Ime igyekedtünk Ausztria kiállítását rövid vésásokban eszetelni; a rajz hiányait sok tekintetben a kiállítás gazdagsága okozza, melynek részletes ismertetése a hirlap keretén kívül az értekezéjelleget ölténé magára.

A magyar királyi belügyminiszter 15546. sz. a. következő körlevelet intézte a megyei főispánokhoz:

Méltóságos ur! Az administratio lehető javítása hazánkban minden oldalról és minden alkalommal hangsúlyoztatik; — ennek egyik főkelekeül részéről a végrehajtó hatalom közegeinek pontos és gyors eljárását tekintvén, erre kiváló gondot és sulyt fektettek, s azt a közigazgatás minden fokozatán előmozdítani föfeladatomnak tartom.

Hogy méltóságod mint a korm. képviselője a kormányzatára bízott tyhatóság területén engem ezen feladatomban egész odaadással támogatni kész, arra minden körülmények között bizton számítok.

Az ezen irányban törekvés kifejtésére a legjobb alkalmat nyújtja méltóságodnak a köztörvényhatóságok rendezéséről szóló 1870. évi XLII. t. cz. 53 §-ának intézkedése, mely szerint méltóságod a rendes közgyűlés előtt az alispán, főjegyző, tiszti ügyészből és az állandó választmány alelnökeiből alakított számonkérő szék tartására jogosítva van.

Nem szándékom méltóságodnak a számonkérő szék tartásánál követendő eljárásra nézve tüzetes utasítást adni; nem tartózkodom azonban kijelenteni, hogy a számonkérő szék elé a törvény által kitűzött nem csekély fontosságú czél főleg az által értehetik el, ha a számonkérő szék a törvényhatóság iktatói és kiadói könyveit kellő figyelemmel megvizsgálván, a beérkezett és elintézt ügyek számának összehasonlítása által előállott különbözethől meggyőződik arról, vajjon a tárgyalás alá került ügyek egyaránt, minden különbség nélkül, bizonyos sorrendben nem csak alaposan, de gyorsan elintéztettek-e, és vajjon a törvényhatósági tisztviselők a törvények végrehajtása, és az állami közigazgatás érdekében kibocsátott kormányrendeletek, az önkormányzat körében hozott közgyűlési határozatok foganatosítása végre, amagánfelek ügyeinek elintézése körül kifejtették-e azon kötelességszerű buzgalmat és erélyt, melyet fölük, állásuknál fogva, az érdekelt felek és a nagy közönség is méltán elvár.

Ha ezen vizsgálat eredménye az ügymenet lassuságát tüntetné elő, ez esetben nem maradhat el méltóságod részéről oly eljárás alkalmazása, melylyel a mutakozó hátralékok el nem intézésének igazolását az illetőktől követelendi; továbbá saját hatáskörében erélyes inté kedést teend, hogy azok mielőbb elintéztet nyerjenek; miálta egyrészt a kormány a gyakori sürgetésektől megkíméltetik, másrészt pedig a felek panaszaikat, valamint azon kedvezőtlen hatásnak eleje vetetik, melyet az ügymenet lassusága egyáltalán előidézni szokott.

Az administratio javításának előmozdítására irányzott szándékomat méltóságod az által fogja legsikeresebben támogatni, ha a törvényhatósági ügymenet gyorsítása czéljából ily alkalommal kellő erély fejt ki, és ha a törvényhatósági tisztviselők tevékenységét ilyképen nem csak ellenőrzi, de egy-szersmind azok kötelességszerű buzgalmanak felélesztésére és ében tartására folyton hat.

Azon czélból, hogy az ez irányban tett intézkedések fölől folytonos tudomásul bírjak, természetesen fogja találni méltóságod azon kívánatomat, hogy a számonkérő szék eljárásának módozatáról, az ügymenet vizsgálatának eredményéről, és azon intézkedésekről, melyeket méltóságod a körülményekhez képest saját hatáskörében megtenni szükségesnek tart, nekem esetről esetre kimerítő jelentést tegyen.

Felkérem tehát méltóságodat, hogy a folyó évi rendes tavaszi közgyűlés előtt már megtartott, vagy esetleg ezután tartandó számonkérő szék eljárásáról engem a fenjelzett irányban mielőbb értesíteni sziveskedjék.

Fogadja méltóságod tiszteletem nyilvánítását. Budapest, 1873. évi apr. hó 30-án.

Gr. Szapáry Gyula, s. k.

A székely pályadíj-alapról XVIII-ik közlemény.*)

Mi-már nincs egy szöglete is szép Székely földünknek, a hol a Székely Történet megírása eszébe a jó sziveket át ne hat tta, s a lelket áldozatra ne bírta volna. Egyik nap Gyergyó-Tölgyesről veszek hazafias levelet, melyben Csató István m. kir. vámszedő ur 17 frtot mellékelve írja, hogy ez eszmét ott, ama véghelyeken, a magyar királyság keleti határszorosai között is üdvözli minden ember, valódi és őszinte óhajással várják s e öre tapsolva üdvözlik a leendő írókat és a munka megkezdését; másnap pedig Szent-Katolnáról küldenek mély rokonszenvvel írt sorokat, melyek mellett a nagy számu értelmiséggel bíró erős székely község egyik előkelő tagja, Cseh Sándor ur küldi be „Kontas kemény vitéz”-re emlékeztető 30 bírtokos tára önkéntes adományát, szintén üdvözölve a nagy következményekre jogosító eszmét. Itt a csiki kath. főpapság egyházi ügyei elintézése után tesz indítványt az ügyben, 13-man 14 frtot tesznek össze, s örömmel küldik az általuk is szentnek vallott czélra; amott a gyulafehérvári Erdély-egyházmegyei növendék papság — 43 ifju — a lelkesedés nemes buzgalmatól ihletve ívet körözött kebelében s közel 25 frtot gyűjt egybe. A megyeségi Szent Ferenc-rend zárdafőnökétől a kolozsvári ugyanazon rendi zárdá főnöke hoz el hozzám néhány forintot s tesz hozzá a maga részéről is ugyan annyit azon nyilatkozával, hogy ők az ország legelhagyatottabb papsága, ők igazán evangéliumi szegénységben élnek, s csak az evangéliumi szegény asszonyt követhetik áldozatban, de azt szívök benső örömeivel teszik. Vajda-Hunyadról az ottani ev. ref. pap Gál Sámuel ur küld be maga s két reform. pap társa és egy polgári egyén nevében egy-egy forintot azon kijelentéssel, hogy a székely hazafias és nemzeti felbuzdulás nemes versenyéből kiharadni ők sem akarnak, szívből kívánják az ügy teljes sikerülését.

S így tovább mindentűn részvétet, buzgóságot, hathatós ügypártolást tolmácsoló hangulatu levelek érkeznek! Reményünk biztos lehet az iránt, hogy a nemzeti nagy cél nemsokára minden jók kívánsága szerint el lesz érve. Maholnap kettő lesz azok száma, kik áldozatukkal arra várnak, hogy az eszme életrealóságáról meggyőződjhessenek.

De térjünk az áldozók neveire.

Tölgyesen adtak: Csató István 2 frtot, Mészáros Károly, Korpos Adám, Korpos Sándor, Miklósi Ferencz, Róth József, Róth Miklós, Róth János, Kabdebo Ferencz, Mátyás Albert, Albert János, Stricsko József — mind egy-egy forintot, Brassai János, Dániel Kristóf, Pap Zakariás, Herczeg József, Szolyori József, Burza Mátyás, Kovács Pál, Danos Sámuel — mind ötven-ötven krajczárt.

Szent-Katolnán: a község pénztára 5 frt, Cseh Miklós 2 frt, Cseh Ignác 2 frt, Cseh Sándor 1 frt, Madaras Ignác 1 frt, Cseh István 50 kr., id. Demény József 50 kr., Bak János 20 kr., Elekes Ignác 20 kr., Elekes Ferencz 10 kr., Györfő László 1 frt, ifj. Szabó József 50 kr., Mike András 50 kr., Matis Imre 20 kr., Demény Gábor 20 kr., Elekes József 20 kr., Banfi Farkas 20 kr., Bálint

*) A Székely Hírlap, Erdély és Nemere tisztelt szerkesztőit tisztelettel kérem e közl. szives átvételére. J. E.

TÁRCSA.

Humboldt Sándor és Mexicó.

Azon idegen országok közül, melyeket Humboldt kutatásai tártak fel a tudományos világ előtt, egy sincs, mely oly nagy hálát tanusított volna iránta, mint Mexicó.

1799-ben, miután a spanyol kormány azon addig senkinek meg nem adott szabadalommal ruházta fel, meglátogathatni Amerikában levő nagy kiterjedésű gyarmatait, Humboldt ezen szabadalmat kiterjesztette Délamerikára is, a Quajaquilból indulva ki, 1803 mártius 15-én ezelt be a aca-pulcoi kikötőbe, hogy innen megkezdje utazásait „uj Spanyolországban” keresztül. Egész azon időpontig, midőn 1804 mártius 7-én Bonpland társaságában megérkezett Verracruz-ba, ősz-szes munkásságát ezen sajátosság ország tanulmányozására fordította. Erre vonatkozó munkái, melyeket később „Essai politique sur le Royaume de la Nouvelle Espagne” czimű nagy munkájában összesített, még ma is az egyetlen alapot képezik mind azok számára, kik a benszülőttek és a beköltözött idegenek azon egész idő alatti állapotáról tudomást akarnak szerezni.

Ő vetette meg az alapját egy mexicói statistica és geographia kifejlődésének. Ő terelte legelőször a világ figyelmét azon szerencsés helyzetre, melyet Mexicó az atlanti és csendes tenger között elfoglalt, s mely mintegy természeti hidnak látszik lenni Európa és Ázsia forgalmának közvetítésére. Ő nyújtott legelőször felvilágosítást az országban nemes érzek és nyers természetbeni kimeríthetetlen gazdagságáról. Ő ismerte el a benszülőtt faj polgárosításában ez ország anyagi és politikai előhaladásának nélkülözhetlen föltételét.

András 10 kr., Cseh Károly 10 kr., Bak Adám 8 kr., ifj. Demény József 10 kr., id. Györfő János 20 kr., ifj. Szabó József 10 kr., Kálnoki András 20 kr., Horváth Mózes 20 kr., Bak István 20 kr., Györfő Sándor 10 kr., N. N. 11 kr., ifj. Fülöp István 20 kr., Cseh József 1 frt.

Csik-Szent-György-őrl Nagy Lajos főesperes és plebános ur üdvözli a székely Történet tudományosan hitelesített alakban megírása eszmét, azt epochát alkotónak, s különösen most, a nivellálás, minden eredetiséget elmosódva látni óhajló korszakában nagyon jó időben jöttek mondja; a jó mag — ugymond — megfogamzott s gyümölcsét rövid évek kétségtelenül meghozták. „Mi — írja tovább a tudós főpap — egy zord májusi elsőn autonomiánk ügyében tanakodásinkat végezve, avval tettük kellemessé az időszak zordonságát, hogy felhívásomra a papi functiók után a nemzeti kötelek egyik legszebbikét teljesíteni ösztök s a székely alapra néhány forintot tevénk — misze Kisfaludy Sándor ama szép szavát követve: Mindegy az áldozat, legyen az nagy vagy kicsiny, ha mindene az áldozónak! Nekünk — így végződik a szép levél — a szív mindenünk s abból tettük a mit tehetünk!” Az adakozók ime ezek: Nagy Lajos főesperes 2 frt, Márton Ferencz szent-mártoni járási m. kir. törvénybíró 1 frt, Ráduly Ferencz alesperes 1 frt, Mártoni János alesperes 1 frt, György György kászón-ujfalvi p. 1 frt, Butak Aron k. jakabfalvi p. 1 frt, Ferenczi Ignác nagy-kászoni p. 1 frt, Buzás Mihály szent-királyi p. 1 frt, György Márton nemessági p. 1 frt, Albert Mihály szentimrei p. 1 frt, Koncz István tsnádi p. 1 frt, Bodó Albert szentléleki p. 1 frt, Miske Gyula csik-szentgyörgyi káplán 1 frt.

A gyula-fejérvári növendék papság ifjui hűvél ir az eszméről, annak legelső megjelenése — ugymondanak — felgyújtotta bennök a hazaszeretet szikráját, el voltak határozva azt erejök szerint gyámolítani s most elhatározásukat való-sítják, küldve a kevésből keveset, de küldve azt hű székely érzelmű s őseik dicsőségén lelkesedni tudó szívökből, kívánva, hogy a hős székely nemzet ezredéves életfája álljon lenn teljes életerőben, századok hosszu során, békében és viharban megvédve hős fiaitól. Az adakozók ime ezek: Antal József 50 kr. Antal Károly 30 kr. Balázs János 40 kr. Balogh Lajos 50 kr. Bálint Endre 60 kr. Bálint Gerő 50 kr. Bedő Adám 40 kr. Császár Károly 60 kr. Ferenczi György 50 kr. Flori József 50 kr. Fodor László 2 ezüst huszast, Gál Károly 1 ezüst huszast, Hanzel János 50 kr. Hellmuth Ignác 1 frt. Imre Károly 50 kr. Jakab Antal 30 kr. Jancsó Ernő 50 kr. Király János 50 kr. János Antal 50 kr. Kovács Gyárfás 50 kr. Kovács Lajos 50 kr. László József 50 kr. Lőrincz Ferencz 3 ezüst huszast, Márk Arpad 1 frt. Márton Bóniám 1 ezüst huszast. Novák Gerő 50 kr. Oláh Antal 50 kr. Opra Lajos 40 kr. Pál Gergely 1 frtos ezüst tallért, Pál István 50 kr. Kincz János 50 kr. Ráduly Lajos 60 kr. Sebők Imre 40 kr. Simon Sándor 50 kr. Simonik Ferencz 50 kr. Szántó Győző 30 kr. Szabó Antal 40 kr. Szeleposényi László 30 kr. Tima Dénes 50 kr. Fodor József és Antal 50 kr. Veres Lajos 50 kr. Vitos Mózes 3 ezüst huszast Zomorai Dániel 30 kr.

A szent-Ferencz-rend megyeségi zárdafőnöke főisztt. Bodó Miklós ur a kolozsvári zárdafőnökhöz így ír: „A székely nemzeti Történelme alaptökéjéhez én is, mint igaz székely, sze-

Belemélyedt Anahuacs mivélődes történetének archeologiai nyomozásában, mely nagyobbára a spanyol hódítás rabigája alatt szünyelt. Fellebbentette a fátyolt, mely addig Mexicó multját, jelenét és jövőjét eltakarta. A mexicóiak, megérkezésük után nem sokára elismerték, elismerik még ma is, hogy hazájuk boldogságára csaknem annyit telt, mint azon hősök, kik annak függetlenségét proclamálták, s ezen eszméért mártírhalált szenvedtek a szent harcban.

Humboldt fáradozásainak elismeréséről tanuskodik azon cikk is, mely 1803 november 11-én látott napvilágot a „Gazeta de Mexicó” hasábjain, s melyben azon examonról van említés tőve, a mely az 1792-ben megnyílt, s még ma is fennálló bányászakadémián tartott meg. Ezen nevezetes, s Európa előtt még ismeretlen cikk, le-hető híven átfordítva spanyolból így hangzik:

Mult október havának 17, 18, 19, 20 és 21-ik napja délutánján tartották meg a királyi bányásziskola tápnövendékei vizsgájkát, a kegyuri helytartó, főtörvényszék és számos hallgatóság jelenlétében, kik látogatásukkal őket megisztelték. Azon előhaladást, melyet ez intézet ifjai 12 év alatt szaktudományukban tettek, nem lehet eltagadni; ha ez állítás igazságának semmi más bizonyítéka nem volna is, már az az egy is elégséges, melyet az ifjuság ez évben a vizsgálatok alkalmával nyújtott. Az a gyorsaság, melyet az elejökbe feladatott kérdésekre, megjegyzésekre — és ellenvételre — megfeleltek, az az ügyesség, melylyel felette nehéz témákat megoldottak, a gépek könnyű kezelése, s azon alapos ismeret, melyet az összes tantárgyakban tanusítottak, világos bizonyítékaik úgy e jótékony intézet hasznának, mint azon urak meglepődésének, kik megjelentek a vizsgákra, hogy ezeknek becséről elfogulatlan ítéletet hozzanak. Ezen innepélyesség fényét emelte a tudós examinálók buz-

génységem mellett is küldök 3 frtot azon kérésrel, ne terheltelessék azt illető helyre juttatni. A meglátalt kolozsvári zárdafőnök főisztelendő Váncsa Gaspár ur átadván azt, részéről 3 frtot tett mellé, szívből sajnálva, hogy nagy szegénységök miatt nem 300-at tehet, valamint csiki-gorbói udvari káplán Andrási Ráfél ur nevében is 1 forintot adott át.

Vajda-hunyadi ev. ref. pap Gál Sámuel ur 1 frtot küldött be a maga, 1 frtot Koncz József rákosdi ev. ref. pap, 1 frt, Bede János al-pastesi ev. ref. pap óz 1 frt Bikfalvi Béni v.-hunyadi tanácsi jegyző ur nevében.

Léczfalvi Gyárfás Elek nyugalm. cs. kr. orsz. főtörvényszéki előadó titkár ur 10 forintot küldött be hozzám a szent czélra egy valódi székely humorral írt levelével. „Ez indítvány nál volt — ugymond tisztelt hazánkfa — Kisfaludy Sándor ama szép verse:

Természete a magyarnak, hogy jussait nem hagyja, Te ha vele bánni tudnak, az ingét is oda adja.

Igaz, hogy a mi nevünk székely, jegyzi meg tovább a levél írója, de szívünk s geniusunk magyar, sőt az is igaz, az erdélyi vármegyékre nézve, hogy: „Székely szülte a magyart.” Erdélyben vármegyei magyar nép székely bétélepedés nélkül rég nem lenne! Örvendek, — így szól tovább a levél — hogy látom a székely Történet megírása érdekében közlekedésed! Bár csak olvashatnám is! Szegény székely, mennyit szenvedtél, hánszor me-lőztettél! Istenem, tartsd meg e népet, a melynél a magyar királynak jóra valóbb népe nincs! A ki-üzött nagy czélra küldök, a mi telik; ha sőt ragyonom lenne százannyit küldenék.”

Berecz városi bírtokos Fejér János ur elkes felszólalást intézett városi honfitársaihoz, ideközásra hiva fel őket. „A székely nemzeti szellemet jelenleg egy nagy eszme mintegy új életre ébreszti — így szól felhívásában derék hazánkfa, pályadíjat gyűjtnek nemzeti legjobbjai a nemzet története megírása végett; hová e hir elhatott, egyforma lelkesültséggel fogadta s hős nemzetünk dicsőségeért áldozni siet mindenki. Berecz városa, mely saját fiaiból derék honfiakat tud felmutatni a mult időkől, kik a nemzet büszkeségére váltak, a honfiai nemes versenyben nem maradtak hátra. Hő nemzeti indulatból alkalmat nyujtok tehát honfitársaimnak adakozásra, s a gyűjteményt magam fogom felküldeni az indítványozóhoz Kolozsvárra, hol arról nyílt számadás lesz tőve.” A lelkes felhívás következtében az indítványozó adott 2 frt. Futásfalvi id. Hamar Lajos 2 ft, Bálint László plebános (most már másodizben) 1 ft. Jakab Lajos segédlelkész 1 ft. Fejér Sándor 1 ft. Morza Zakariás 1 ft. Bogdán Sándor 1 ft.

Fogadják gyűjtők és áldozók egyenkint és összesen igaz szívből jövő köszönetemet azon nemes hazaszeretetért és tetteikben nyilvánuló ügy-buzgalomért, mely ez áldatlan év és nyomorult pénzvízszonyok közt aránylag ily nagy áldozatra bírja őket. Higyük el, higyük el minilyán, hogy minden egyéb elmúlik, de a mi nemzetünk jó híreért, nevéért, hazánk és népe szellemi emelkedéséért teszünk, azt a sir hanja el nem borítja, azt az önző kor el nem feledteti, s ha el, jövődől századok hálásb nemzedéke fogja megörökíteni.

A XV-ik közlésből véletlenül kifeledtem volt Nagy Elek minis. teri tanácsos ur 10 frt. Nagy Lajos tanár ur 1 frt adakozását mit ezennel jóvá teszék

galmi is, kik közül különösen báró Humboldt Sándor ur tűnt fel, ki mint szenvedélye s tisztelője e tudományoknak, s nagy barátja semináristáknak, semmi fáradságot sem kímélt. Félreismerhetetlen lelki gyönyörrel jelent meg ez ünnepélyes alkalommal, kikérdezett minden tanítványt, s két délután látták felemelkedni ülőhelyéből, hogy a gépek alkalmazásánál segédkezet nyujtson, miután az az elől való napokon a tanítványokkal együtt foglalatokodott az ásványtani gyűjteményekben és Laboratoriumokban, s előtűk kifejezte azon örömet, melyet oly sok szorgalmas, és tanult fiatal ember látása neki okozott.

E körülmény alkalmat szolgáltatott dr. Fozé Marino Beristian az ur egyház prepostja hazaszeretének bebizonyítására. Az ásványtani vizsgálatok befejezése után egy beszédet intézett a gyülekezet-hez, melyben kiemelte ez ünnepély fontosságát, valamint a főhatóság azon fáradozását, melyet az ifjuság előhaladását célzó eszközök megszerzésében tanusított, valamint azt is, hogy a jövő év elebe még nagyobb reményekkel néznek. Szerencsét kívánt egy a tanítók, mint a tápnövendékek beírásaihoz, s hogy ez utóbbiakat szorgalomra buzdítsa, báró Humboldt Sándort állította elő-bok mintául, kinek személyét rövid vonásokban tüntette fel, előadván tudományos ismereteit, erényét, kiváló tulajdonságait, s azon érdemeit, melyeket a tudomány e bajnoka szerzett, ki a legnagyobb tiszteletre méltó, s kit az ifjuságnak követni köteleesség, hogy a tisztelet érzetétől vezéreltetve, buzgalma ne csökkenjen, hanem mindinkább erősüljön.

A királyi kormány, lelkesítve az óhaj-tól, ezen nemes czélnak megfelelni, valamint lelkesítve a Báró ur érdemei és a prepost ur beszéde által, melyért ennek köszönetet mondott, elhatározta Humboldt érdemei elismeréséül

azon nyilatkozával, hogy a pénz akkor már Takarékpénztárba volt tőve; egyuttal felkérem t. honfitársaimat, hogy ha valakit még kifeledtem volna, vagy adakozása közlésében tévedtem, kegyeskedjék velem tudatni, hogy tévedésemet jóvá tehessem, vagy a kellő felvilágosítást megadhassam. A frtos ezüst tallért 1 frt. 8 krba, a 10 ezüst huszast 3 frtba 60 krba számítva. Takarékpénztárba tettem 102 frtot és 9 krt, van tehát benn együtt 3236 frt. 95 kr. ehhez adva a fizetetlen levő 96 frt 98 kr. az egész székely pályadíj-alap ma tesz 3333 frt 93 kr. az áldozok száma 1685... Az Isten őket éltesse s a szép számot még gyarapítsa.

Kolozsvárt, máj. 16. 1873.

Jakab Elek.

Külföldi hírek.

„A Times” párisi levelezője szerint a közvélemény néhány nap óta kizárólag azon állással foglalkodik, melyet a kormány a nemzetgyűlés újra összeülésekor fog elfoglalni. Azt állítják, hogy a kamara újösszeülése utáni napon a kormány azon alkotmányi rendszabályok egyetemet előter-jessztendi, melyeknek előkészítésével megbízottak, s hogy ezen 7 javaslat egy nyilatkozat által fog kísértetni, melyben a köztársaság az ország törvényes és szükségképi alkotmányformájának fog nyilvánítani. E különböző javaslatokban, különösen a főhatalom átruházására vonatkozólag a köztársasági kormány alapja le fog tétetni s az ideiglenes helyzet megszünttetteni. Az előköt arra sürgették, hogy felhívást intézzen a nemzethez, a nélkül, hogy bevárná a kamara újra-megnyitását; azonban Thiers szilárdul vonakodott azt tenni, azt hí-vén, hogy akkor, midőn az alkotmányi javaslatok a nemzetgyűlés elé terjesztetnek, természetesebb alkalma leend arra, hogy az ország előtt kifejtse nézeteit. Hozzá teszik, hogy ezen rendszabályok, noha köztársasági alakban vannak előkészítve, elégtelent fognak adni a conservatív szellemnek, s hogy azok előterjesztése után a kormány be fogja várni a kamarának azok iránti vélemény-nyilvánítását, mielőtt bármely más lépést tenne. Remélik, hogy ezen eljárás által a szélső pártok minden urúgytól meg fognak fosztatni arra nézve, hogy újabb agitatókat s aggodalmakat idézhessenek elő.

Berlinben a követek hazának 13-diki ülésében, a 120 milliónyi vasuti költsön iránti törvényjavaslat második tárgyalásánál a kereskedelmi minis.ter kijelenti, hogy ő a külön vizsgálati bizottmány eredményének közlétele előtt a vasuti politika iránt kötelező programot nem adhat, s nem is akar adni, s ekkor majd nem szavakkal, hanem határozottan formulázott törvényjavaslatokkal fog az ország elé lépni, annyit azonban már most is mondhat, hogy ő nem barátja azon eszmének, miszerint az egy közbeni vasutengedélyezési ügy fogadtassék el (Tetszés). Azon kérdés-vá-jon állami vasut-építés vagy magán-vasut építés eszközöltetése-e, egyszerűen sem igen, sem tagadó választ nem lehet adni. A közvélemény az állam állati vasutépítéshez híjlik; de az állam nincs mindig oly szerencsés pénzügyi helyzetben, mint jelenleg, s jövőben sem leend mindig oly helyzetben. (Tetszés.) A jelen előterjesztmény kidolgozásában ő nem velt részt, de mégis azért a teljes felelősséget elvállalja az ország előtt. Az

öt felkérni, engedné meg személyét lefestetni, hogy e képet a collegium valamelyik termébe kitégyék. Viszonzával megajándékozták a kormány alapítására vonatkozó érkek egy gyűjteményével, és a papnővének egy a városban nyomtatott könyvével.

Humboldt képe csakugyan elkészült, s még most is ott függ a „Colegio de minería” csarnokában. — Akkor 34 — 35 éves volt, s bármennyire megváltoztak arczvonásai évek sorával, mégis félreismerhetetlen a hasonlatosság. Egy széken ülve, van lefestve, balkezét az asztalra tőve, melyen phisicai eszközök és papirosok vannak, jobb kezét a bal felett tartja. Sötét színű egyenruhát visel, világos hajtókaival, magis merev gallérral, le-osüggő vállrojtokkal, világos fehér mellényt, hason színű nadrágot, s vastag nyakkendő fehér batiztából. Abrázata teljesen borotvált, hullámos haja előre van fűsülve, s részint a magos, szellem-dus homlokot fűdi. A szemek mély gondolkodót, a zárt száj jellemzőságot mutatnak. Az egész megjelenésből, akár az arczkinyomatot, akár az elfoglalt állást tekintsük, mély, bölcsészeti nyugalom sugárzik ki. A képet Rafael Fimero festette. — Az alábbi így hangzik:

Federico Henrique Alesandro
Baron de Humboldt
en sa visita al
Colegio de Minería
en la Ciudad de Mexico
Anno de 1803.

Mexico 1827-ben Humboldtot, Bonplanddal együtt polgárai-á választotta, akkor, midőn Zarala, Mexicónak leghíresebb történetésze volt a kormányzó, következő okmánynyal;

Zarala Lőrincz, a szabad és souverán Mexicó államnak kormányzója, tudatja ennek minden lakó-jával a következőket:

az ő meggyőződése szerint annyira szükséges és sürgető, hogy annak már csak egy évre elhalasztása is fontos országos érdekeket fogna megkárosítani.

Miután Richter az előterjesztvényt ellenté s Lasker az új kereskedelmi miniszternek a vizsgálati bizottságból előtte ismeretes erélyes elveire utalás mellett védelmezte, a pénzügyminiszter kijelenti, hogy ő szintén átvállalja a teljes felelősséget az előterjesztményért. Kiemeli, hogy az előterjesztmény ellen nem létezik pénzügyi érvek, mivel Poroszország tetemes pénzeszközökkel rendelkezik és 74 millió tallér áll rendelkezésére. A hadi sarzból az országra eső rész legalább is 300 millió tallért tesz, s ezen kívül nem egyes tartományok, hanem az egész állam fog a vasut elhelyezésénél lehetőleg tekintetbe vétetni.

A pénzügyminiszter beszéde után az egész előterjesztmény az összes bizottsági indítványokkal és Kamekenek egy határozati javaslatával helybenhagyott.

Róma, május 16. A pápa egészsége folyvást javul. Ma el is hagyható szobáját.

A kamarai többség dissidensei a zárdatörvényre vonatkozólag a kormány javaslatához járultak; mások ragaszkodnak ellenzésükhöz. Az alkudozások folyvást tartanak. A kamara megengedő a első ciklik feletti részletes vitát.

Rómában a kamra 16-iki ülésében több követ indokolá a zárdai törvényhez előterjesztett napirend iránti indítványát, azonban azokat a pécseitől által tett nyilatkozatok után visszavonja. Erre megkezdik a részletes vita az 1. ciklik fölött. Bartolomei elveti az előterjesztvényt, mint a mely a katolikus világ érdekeivel ellenkezik. Corté egy módosítványt indítványoz a vallási testületek teljes eltörlése iránt.

UJDONSÁGOK.

Kolozsvár, május 19-én.

— **T. olvasóinkat kérjük, méltóztassanak előfizetéseiket mihamarább megújítani, nehogy a lap küldésében fenakadás történjenk.**

— **A kolozsvári képviselő testület szombatán délután tartott ülésében két valóban figyelemre méltó tárgy került szónyegre.** Egyik a megürit városi alorvosi állomásnak ki altali betöltése, másik pedig Pall Sándor felszólalása folytán a Szamos szabályozásának kérdése, melyre évekkel ezelőtt egy bizottság volt kiküldve. Felszólaló különösen hangsúlyozta azon nagy mérvű foglalat, mit a Szamos szabályozásánál voltánafogva viznövedkedéskor véghez visz. A képviselő erre határozta, hogy a bizottsági névsor átnézéssek s annak kiegészítése (távozás, vagy halálzás miatt) rövid idő alatt megtörténjenk. Az alorvosi állomásra vonatkozólag pedig a szakbizottság utasított oly formán, hogy szemelje ki azon egyént, ki szakképzettségül fogva leginkább betölthetné ez állomást s terjessze a képviselő elé.

— **Közgyűlés.** A jogász-segélyző-egylet vasárnap délelőtt tartotta meg alakuló közgyűlését. A gyűlésre elnöknek: Izekutz Aurél és jegyzőnek Aigner Ferencz választottak meg közfelkiállítás utján. Olvasották a megüritített alapszabály azon pontja, mely a választásokra vonatkozik s

A congressus elhatározta 69 szám alatt:

1-ör, hogy Humboldt Sándornak és Boupland Amadonnak, az allampolgáraivá lett megválasztásukról szóló okmányokat megküldi.

2. A kormány gondoskodik az említett okmányok kiállításáról, valamint a szükséges intézkedésekről is, hogy azok tulajdonosaik kezébe jussanak.

Kiadott Halpam városában 1827 szeptember 28-án, Joze Maria Franco, elnök. Epigenio de la Piedra, képviselő és titkár Joze Maria Blazquez de Leon (később Miksa alatt közmunka miniszter) képviselő és titkár.

1857-ben Comonfort Ignác, Humboldt születésnapján, sept. 14-én, egy, eddig még nem valószínű okmányt adott ki, melynek értelmében három város alapítandó; Gualtacoalcos folyó torkolatához „Colon” nével; második Suchil mellé, arra a pontra, hol e folyó hajózható „Hurbide” nével; a harmadikat azon hegyválasztó vonalra, mely a csendes Óceán az Atlantiótl elválasztja, „Humboldt” nével, és meghatározta az ezekhez szükséges földterületet.

1859 június 29-én Suarez Benito elnök Veracruzban következő rendeletet boosított ki:

Vezéreltetve azon óhajótl, nyilvános bizonyoságot tenni azon becsülésről, melylyel Mexicót, valamint az egész világot, a híres, tudományos utazó, báró Humboldt Sándor emléke iránt viseltetik, vezéreltetve különösen azon háladatosságtól, melylyel Mexicó az ő tudománya iránt viseltetik, mely által ennek természetét, földjének termékeit, gazdasági és politikai viszonyait, s más hasznos tárgyait oly fáradhatatlan kezekkel hozta napvilágra, s ez által a köztársaságnak, — mely ekkor még „Uj Spanyolország”-nak nevezetett, — becsülést és hasznót szerzett, jónak tartotta a következőket elrendelni:

mely kifejté, hogy egy elnökön kívül (kit a közgyűlés választ együttesen), minden évről 3 rendes választmányi tag és 1 póttag szükségeltetik s a választások titkos szavazással történnek. Elnökül a jogász segélyző-egyletnek általános örömmel: Izekutz Aurél kiáltott ki. A választmány következőleg alakult meg: Berde Béla, Daniél Gábor, Kabos Ernő (rendes) és Aigner Ferencz (póttag) az 1. évről. Balogh Sándor, Dobokai Kálmán, Reinbold Arthur (rendes) és Rettegi Miklós (póttag) 2. évről. Ilyés József, Ürmösi Lajos, Hersényi Kálmán, (rendes) és Török Dénes (póttag) 3-ik évről. Csiky Ferencz, Nagy Mór, Simai János (rendes) és Schönstein Gyula (póttag) 4-ed évről. A gyűlés ennek megtörténte után elszólt.

— **A dalkör mulatsága.** Vasárnap d. u. 6 órákor az „Angol királyné”-hoz címzett mulató kertben folyt le a dalkör tavaszi mulatága correct s művészi éneke. A dalkör ez új mulató helyet egész a zsufozásig minden részében megtöltötte olyan közönséggel, melyent örömet kívánunk látni a többi májálisokon is. A kert bereendezése izléses és felette gondos, s így valószínűleg már a jövőben általános felkarolásban fog részülni. Az asztalok körül letelepedett szép közönség páratlan élvezetben részesült, midőn a katonazenekar „nyitány”-a után a dalkör, városunk ez első dalegylete, a válogatott műsort megkezdte. Minden egyes darab éneklése a correctség és bravour jellegét viselte magán s csak azt sajnáltuk, hogy a szabadban elszálltak olykor az ének legszebb és osendesebb részei. Kiemelhetjük különösen: „Sivhangok” Haun Mártontól, melyet a kar oly szépen s művészi énekelte, hogyha eddig nem is lano kitűnő dalegylet — már pedig rég az — aztán annak kellőne nevezükk. Avagy az a „soló” a „Büvös vadász”-ból, melyet Scholaster énekelte kedvesen s kellemesen csengő hangjával, nem érdemelte-e meg azt a zajos, kitérő tapsot? Milyen, mert szép volt az, művészi, mint általában a többi is, s a taps dalkörünk részére a kiérdemelt babrjutalom volt a remek s páratlan élvezetért, mit nyújtottak működésük által. A csinos fedett tánc hely a műsorozat végeztével a legszebb s leglajóssabb hölgyalakokkal telt meg, kik fiatal viglédelytel tánczra hűlvé, egész elragadtatással várták az első tánczot, hogy a többit is annál hamarabb élvezzék. Im e körből, mutatványul egy szép szoszor, melyet összeállítottunk azok részéb, kik nem lehettek jelen: Ürmösi B. Piroksa, Magyar Ilon, Miday Gabriella és nővére, Bodola Ida, Pp Ilka, Knöplér Klementin és nővére, Salamon Klán, Abraham Mari k. a.-ok. De ki tudná mind elősorolni azok neveit, kiknek körében öröm boldogságlenni. A tánczok, a rendezők tapintatossága folyt pontosan és kifogástalanul folytak le, különösen francia-négyesek, melyekre rendszeren 6 kis colonba állottak fel. Sokan voltak s nehezen lehetett mozogni, pedig a táncz mozgásánál nagyon kellemetlen a szük hely, de ritkult a szép tömeg 11 óra felé s ekkor tánczolni lehetett kedvesen kényelmesen. A mulatság reggelfelég húzóhatott el mert 12 óra után még javában folyt, midőn eljöttünk. Jól mulathatott mindenki, csak a vendéglő hagyott fenn némi kívánni valót. Weinberger, ez utóbbiról, meg vagyunk győződve jövőre jobban fog godoskodni. Tegye is, mert ugy bizonyára föl fogja keresni a közönség csinos mulató kertjét.

— **Egy májális,** mely második volt eddig. Az év. ref. ifjusága szombatán igen kedvező, do-

1-ször. Humboldt Sándornak a haza körüli érdemei elismertetnek.

2-ször. A köztársaság pénztrára költségén Olaszországban egy életnagyságu szobra készítették, s mihelyt onnan megérkezik, a mexikói bányász iskolában felállítassák, alkalmi felirattal ellátva.

3-ször. Ez okmányok eredetije Humboldt családjával, vagy képviselőjével közöltetik, valamint ennek másolatai megküldetnek mindazon tudományos társaságoknak, melyeknek ő tagja volt, az irattárbani megőrzés végett. — Erre az illető titkárok kéretnek fel.

1869-ben a fennebbi okány oda módosított, hogy Humboldt szobra benn az országban készítették, s a bányász iskola helyett, a saját nevét viselő utcára állítassák fel.

Abban a házban, mely a szent Augustus utcában van, s melyben Humboldt lakott Mexicóban tartozkódása alatt, az ott lakó németek születésének évszázados emlékére egy ércztáblát állítottak fel következő felirattal:

A la memoria de Alejandro de Humboldt que vivió en esta casa en el año 1803.

En el centesimo aniversario de su nacimiento Los Alamanes residentes en Mexico Setiembre 14 de 1869.

Valóban nagyobb tiszteletet ritkán tanusított ország egy idegen állam polgára iránt. Humboldt Mexicót csaknem annyira szerette ezért, mint saját hazáját.

Némethől Kovács Gábor.

rült idő mellett vonult a monostori erdőbe májáliszolni. Az ifjuság d. e. igen jól sikerült tornászati gyakorlatokban, zene, szavallat és énekekben találta örömet, s találtak mindazok, kik már ekkor körükbe érkeztek. A legszebb, habár kissé borús délután, a májális régi főnyo, régi híre és a rendezőség buzgalma már d. u. 4 órákor oly szép társaságot vont a természet ölébe, melyről csak megelégedve szólhatunk. A csinos táncz helyiség egyik oldalán Tauffer János czukrászata és Salamon János zenekara voltak elhelyezve; másik emelkedettebb oldalán pedig állottak mindazok, kik a csinos tánczok nézésében is gyönyört lelnek. Innén egy francia-négyes alkalmával a sok szép hölgy közül följegyeztük a legszebbek neveit: Bokros Elekné és Dézi Lászlóné urasszonyok, Indali Ida és Ilon, Silling Anna, Ürmösi B. Piroksa, b. Bánffy Eszter, Zeyk Irén, Pap Ilka, Hegedüs Mari és Turózi Anna k. a.-ok. A jó mulatság egész 1/2 9-ig húzódtott el, s mindenki örömmel maradt a végső pillanatig, mert jól mulatott és kedves társaság közepette töltötte idejét. A fiatalág bevonulása a „Rákóczi” mellett, nemzeti lobogók alatt sok nézőt vonzott az utcákra, kik mindannyian örültek, hogy a muzsika ez uttal szárazon vonulnak be s az ég áldását vízcsöppek alakjában nem élvezték.

— **A bécsi börzeválság** folytonosan nagyobb arányokat ölt. A tegnapi esti börzén az árfolyamok ismét hanyatlottak, s a következő nagy czégek harangoztattak ki: Reitzes M., a bécsi Commissionsbank és Reichenberg. Az első ház differenciái mint egy 7 millióra mennek. A Commissionsbank kötelezettségei még nem constatáltak; valószínű azonban, hogy oriai összegre terjednek. A Reichenberg czégnél tegnap bemutaták az e czég által kiadott pénztári jegyeket és sorsjegyekre szóló részleteket: a czég nem tudta kifizetni az előbenieket, a sorsjegyekre vonatkozólag pedig kijelenté, hogy azok elzálogosítottak. Ebből nagy népsöndület és zavar támadt, s a rendőrségnek kellett közbe lépnie. E czégnél igen sok szegény ember károsodik, kik részletfizetésekre vettek ott sorsjegyeket.

— **Világkiállítási hírek.** Hollandia királya katonatisztek küld a bécsi világtárlatra, hogy a katonai kiállítási tárgyakat tanulmányozzák. A kiállítás műcsarnokában még szerdán is oly nagy volt a rendtelenség, hogy a bécsi lapok annak megnyitását e hó 20-ra óhajtották elhalasztatni. A műcsarnokban, melynek osztrák, belga, és svájci osztályai majdnem teljesen be vannak rendezve, legtöbb érdeklődést kelt Piloty „Germanicus” és Fleurytől a „Korinth pusztulása”; Canon és Vinterhalter szintén jeles művek által vannak képviselve. Wuertztől pedig „Az angyal bukása” című híres festvény szintén látható. — A cs. kir. gazdászati főiskola tanárai a világkiállítás helyiségben tanítványai számára mutatványokkal összekötött előadásokat fognak tartani; az első előadás e hó 8-án volt s dr. Ocken tartotta először a világtárlatok jelentőségéről szót, majd a bécsi kiállítást jellemezve, végül pedig magyarázva vezette körül hallgatóit a nagy iparpalotában.

— **Nem jó a fára mászni.** A szombati év. ref. ifjuság májálisát egy szomorú eset is iparkodott örökre emlékeztetéssé tenné. Kócsi Károly, elhunyt tanárnak kis fia fészket kifosztani akarván, egy magas fára mászott, de szerencsétlenül, mert midőn tetejére ért, megcsiklta a lába s ő lezuhant a földre. A szerencsétlen arcra esett és azt csuful összezuzta; e mellett teste is erős rázkódást és ütést állott ki. — Beszállították azonnal a szülői házhoz.

— **A pesti nagy körút kiépítése** óriási léptekkel halad előre, 35 ház már ki van építve s 25 épülőfélben. Jövő augusztus 1-jére a közmunkatanács már azon lakóknak és háztulajdonosoknak is felmondott, kik a kerepesi utól jobbra a serteskereskedő-utca felé laknak. Tegnapi fogtak azon négy emeletes házak építéséhez, melyek az ugynevezett nyolczszögön állanak, hol a körút és sugárút egymást szeli.

— **Kruesz Krizosztom** szent-mártoni főapát ur — írja a „Györi Közlöny” — kis-magyar földmives iskolát szándékozik építeni a pusztai eselések gyermekei számára. A szép példa, reméljük, megteszi azután a buzditó hatást a többi megyebeli földbirtokosokra is. Tudunkkal eddig csak a györi káptalan pusztáján, Szent-Pálon van ilyen pusztai iskola, melynek gondozására Szabó István kanonok, mint gondnok, az den már is szép gondot fordított.

— **Coca-készítmények.** Számos előfizetőinknek, a kik hozzánk, az orvosi, allopathi és homeopathi körökben oly nagy feltűnést okozott, tanár r. Sampsonféle Coca-készítményeket illetőleg kérdést intéztek, következő megjegyzés, melyet egy szakrót tollának köszönünk, érdekes lehet.

„A Peru és Bolíviában honos és legnagyobb nérvben művelt coca-nvényen ott történelőtől idők a általános szerül szolgál bel- és kül bajok ellen az óslakosok isteni tiszteletben részesítették. Az kák és katicák szabadalmazott gyógyszerere volt. Hatása az idegek mozgó és érzéki munkásságát skenti s a lélegző és emésztő szerveket szilárdítja. Elvézése fölment a táplálék és alvás szükségétől, hgyászásnál nem enged fáradtságot és lihegést, s teherhordót minden egyéb táplálék nélkül napig teljes erőben tartja, mint ezt Humboldt Sán-

dor, Boupland, Mártius, Tschudi s más délamérikaik utazók, mint szemtanúk bizonyították. Gumó teljesen ismeretlen a coquerónál. A cocalevelek atengeren szállítás által rendszeren szenvedtek, ezért nem leheté azokat Európában mostanig ismertetni, ambar orvosi tekintélyek mindent elkövettek hogy a materia medicában általa egy fontos hézagot pótoljanak; azonban a tanár dr. Sampson által Mainzban a legújabb tapasztalatok alapján gyártott Coca-készítmények az Amerikában századok óta fennálló híret a Cocanok Európában is megfogják honosítani, a melyet valóban egy növény sem érdemel meg jobban.

— **(Necrolog).** Benedek Samu, a helybeli állami tanítóképezde gyakorló tanítója a maga és gyermekei Arpád és Ilona; továbbá Demeter Samu zágoni ref. lelkész; Mária a brassói ref. lelkész Molnár János neje; Róza, Julia és Etelka a kémeri ref. lelkész Kis Albert neje; Kovács Ferencz Demeter Sára és az illetők gyermekei s végül minden közelebbi s távolabbi rokonok nevében fájdalommal szívvel tudatja, hogy forrón szeretett neje, a jó édes anya, az illetők testvére és rokona **Demeter Nelli** életének 33-ik, boldog házasságának 15-ik évében f. hó 17-én reggeli 5 órákor megszűnt élni. Kedves szülőföldéről az a remény hozta el, hogy hosszan tartó megbetegése enyhülést talál a távolabb vidéken; az ő reménye beteljesült, de az őt elvesztett család fájdalmára az enyhítő balszámot meghozza-e az idő?! Az elhunyt hült tetemei folyó hó 19-én délután fél 5 órákor fognak a tanítóképezde helyiségéből a köztemetőbe tétetni örök nyugalomra. Kolozsvárt, május 17. 1873.

— **(Necrolog.)** Pávai Vajna Elek, országos ügyvéd, neje Deési V. Katalin, maguk és gyermekeik Mari, Ferencz, Kata, Elek, József, Anna nevökben mély fájdalommal tudatják kedves kis fiuk Miklósnak néhány napi súlyos szenvedés után, e folyó hó 15-én agylob következtében, negyedik éves korában történt kimúltát. Kemény támadásnak van kitéve az élő hit, midőn a szülők lelkők felének oly mérvű kínait kénytelenek szemlélni, minők összezuzák a kimúlt ártatlan lényt; midőn annyi édes reményöknek, kedves gyönyöröknek romjait szemlélve kénytelenek sirni. Az apa, a hazafi és igaz magyarnak e lelket rázó vesztés feletti fájdalmi tanusítják, hogy a legnagyobb örömkor gyakran legnagyobb fájdalom forrásai; a vigasztalhatatlan gondos édes anya szivszaggató jajában tör ki a fájdalom felkiáltás: „oh van-e oly bánat, mint az én bánatom?!”, „A szerető testvérek könyves szemekkel állják körül a koporsót, érzékenyen fájlalva az elköltözöttet, s vigasztalást kérve Istentől; bizony kiválóan szükséges ilyenkor böles Istenünk ama biztatása, melyet Jeremiásnak szólott volt egykoron: „Te ved legyagok én, hogy megerősítelek légedet!” A hült porok. — e folyó hó 17-én d. e. 11 órákor, felettök mondandó gyászima után, — a Pávai Vajna család m.-cseszvele birtokába fognak szállítatni, hogy az örök nyugalomnak átadassanak, mely végtiszűességre az őszintén résztvevő barátok szomoruan és tisztelettel meghíatnak osztozni a nagy remény meghiusulása feletti szülői fájdalomban. N.-Enyeden, 1873 május hó 14-én. Béke lengjen az elhunyt porai felett!

Biasini gyorsutazási menetrendje 1873. márcz. 27-től.

Kolozsvár és Nagy-Enyed között,

mivel a nappali vonat beszünttetett, Biasini gyorsutazása 1873 mart. 27-től elkezdve Kolozsvárról Nagy-Enyedre küldi gyorskocsiját, még pedig oly formán, hogy Kolozsvárról reggel 8 órákor minden nap indulva d. u. 4 1/2 órákor Nagy-Enyedre érkezik, Nagy-Enyedről Kolozsvárra estvéli 10 órákor

Deésről Szamosújvárra és Kolozsvárra napindulva, reggeli 8 órákor Kolozsvárra érkezik. Ezen menetén kívül lehet Kolozsvárról Nagy-Enyedre d. u. 4 órákor is indulni, ugyszintén Nagy-Enyedről éjjeli 3 órákor Kolozsvárra indulhatni, csakhogy ezen meneteknél Felvinczről N.-Enyedig és N.-Enyedről Felvinczig a vasutall kell utazni.

Egy személy ára 30 font szabad podgyászszal Kolozsvárról N.-Enyedig vagy vissza az első és közbülső Coupeba 5 frt, hátulsó Coupeba 4 ft 50 kr. tulsuly 5 kr. Tordáról Nagy-Enyedig vagy vissza első vagy közbülső coupéba 3 frt — hátulsó coupéba 2 frt 60 kr. tulsuly 2 1/2 kr. — Felvinczről N.-Enyedig vagy vissza 1 frt, tulsuly 1 kr. fontként.

Felvételi iroda Nagy-Enyeden Vágó Ferencz szállodájában.

Távirati tudósítás a bécsi börzéről.

Máj. 17-ről. 1873 5% metaliques 67. — nemzeti kölesön 71.75. 1860-diki államkölesön 96.50. Bankrészvények 935. — Hitelrészvények 200. — London 110.75. Ezüst 111. — Cs. kir. arany —. — 20 frankos arany 8.95.

Földtehermentesítő kötvények: Magyar 76. — Temesi 76. — Erdélyi 75. — Horv. Szlavon. —.

Felölős szerkesztő Sándor János.

Ügyvédi iroda.

Van szerencsem tudatni a t. cz. közönséggel, hogy ügyvédi irodámat M. Ludas folyó hó 10-én kinyitottam.

Maros-Ludas május 10-én 1873.

Frichi Fekete Sándor
h. ügyvéd.

Lang Lipót és társa

nemzetközi hirdetés irodája

Buda-pest fürdő- utca 1.

Naponta szét küld közvetlenül mindenféle hirdetéseket eredeti áron

Minden bel és kül- földi lapban

Biztos és jutányos kiszolgálat

Ujíságyjegyzékeket ingyen és bérmentve oszt.
826 1—

Cséplőgépek

120 fém o. ért. ingyen szállítva és vámanmentesen
Bécsig. Árjegyzékek és rajzok kérésre bérmenten.

Ujgökök kiváratának,

737 10—18

801

7—

Asztali és csemege borok, Dréher-féle palaczk sör

Teutsch J. B.-nél Segesvártt.

1862-beli-erdélyi asztali bor, „non plus ultra“ nagy pal.	— f. 70 kr.
1868 „ finom rizling	— „ 90 kr.
1869 „ „	— „ 90 kr.

Rajna és Mosel-borok:

Johannisbergi cabinet	nagy pal.	4. f. 40 kr.
Rüdesheimi	2 f. 50 kr.	
Liebfrauenmilch	2 f. 15 kr.	
Deidesheimi	1 f. 65 kr.	

Magyar borok:

Budai, finom sashegyi	1 nagy pal.	1 f. — kr.
„ „	1 kis pal.	— ft 50 kr.
Somlai, fehér jeles	1 nagy pal.	— ft 88 kr.
Tokaji, ménesi és muskotály aszu	1 nagy pal.	1 ft 20 kr.
„ „ „	1 kis pal.	— ft 60 kr.
Champagnei Sillery grand mouss	1 nagy pal.	1 ft 60 kr.

Francia, spanyol és olasz borok

Bordeaux st. Julien, vörös ered. töltés	nagy pal.	1 rt 65 kr.
Champagnei valódi Clicquot	nagy pal.	4 rt — kr.
„ Fleur de Sillery	nagy pal.	3 rt 60 kr.
Muscat-Lunel	nagy pal.	1 rt 70 kr.
Lacrimae Christi	nagy pal.	1 rt 60 kr.

Osztrák borok.

Vöslai vörös	nagy pal.	— ft 92 kr.
Gumpoldskircheni, fehér	nagy pal.	1 ft 20 kr.

Liqueurök:

Vanillás, valódi Bordeaux	nagy pal.	2 ft — kr.
Ananas	nagy pal.	2 ft — kr.
Anisette double, Amsterdami	nagy pal.	1 ft 90 kr.
Maraschino di Zára	nagy pal.	1 ft 60 kr.
Dupla köményes, val. szt.-pétervári	nagy pal.	1 ft 50 kr.

Hölgy-liqueurök, igen finom:

Kávé, Curaçao, thea, Vanília, viola	nagy pal.	1 ft. 30. kr.
Bataviai rak	nagy pal.	1 ft 80. kr.
Cognac fi nede Champagne	nagy pal	3 ft. —

Drerez féle palaczk sör

Ászokször	nagy pal	— 38 kr.
Mároziusi	nagy pal	— 40 kr.

Kis részletfizetésre

évnegyedenként és havonként

árunk egyes sorsjegyekre szóló részletjegyeket, tetszés szerint egybeállított csoportokban s a legjutányosabb feltételek mellett.

Mindjárt az első részlet-fizetés teljesítése után s a részletek törlesztése közben egyes-egyedül valamennyi sorsjegy nyerő számaira játszik a vásárló!

A közelebbi huzásokra

különösen ajánljuk

1864-ki sorsjegyeket,

huzás június 1-én főnyeremény 250,000 ft.

a 3%-os török sorsjegyeket egyenkint 400 frtjával.

huzás június 1-én, főnyeremény 300,000 frank.

4 1/2 %-os triezsti sorsjegyeket 100 forintosokat,

huzás június 1-én főnyeremény 200,000 ft.

Hitelsorsjegyek

huzás július 1-én, főnyeremény 200,000 ft.

Az osztrák ipar-bank Részletfizetési osztálya

azelőtt

Fürst Ede

Bécs, Sz.-István-ter. 2 sz.

(Utánnomat nem díjaztatik.)

828

1—6

Alólirt gyári árak mellett

valódi rumburgi szöveteket

(tisztá lenvászon.)

Jótállás mellett.

5/8 széles, darabja 53 rft 22 frton kezdve 73 frtig.

5/4 „ „ „ 49 „ „ 65

3/4 „ „ „ 35 rftős, lepedőnek, 52 forinton kezdve

60-ig, és rft száma 1 ft 45 kron kezdve 1 ft. 70 krig, figyelmeztet

38 rftős szép s jól berendezett vásznok raktárára.

Callicot szoknyáknak és lepedőknek 1 1/4, 1 1/4, 1 1/4, 1 1/4, 1 1/4,

5/4, 4/4 széles, továbbá

Chiffonok, egy bécsi rftnél szélesebbek, finom szoknyáknak,

percaille helyett különösen ajánlható, rfté 21 krtól 45-krig.

Americal gyapot-szövetek, rfté 16 1/2 krtól 45-krig.

Teutsch J. B. Segesvártt.

Vidéki megrendelések utánvét mellett szokott pontossággal teljesítettek.

693

6—

GÁMÁN JÁNOS ÖRÖKÖSEI

KÖNYVNYOMDÁJA

Kolozsvártt, főtér báró Bánfy-ház, és központi irodája

KERESZTESY PÁL PAPIR-ÜZLETÉBEN

főtér, Gyulay-ház, fevállal mindennemű

KÖNYVNYOMDAI MUNKÁKAT.

Alólirt könyvnyomda tisztelettel tudatja a helybeli és vidéki t. cz. közönséggel, hogy újonanfelszerelt és izletes betűkkel ellátott nyomdája azon kellemes helyzetben van, hogy mindennemű **nyomdai megrendelést** elfogad, u. m.:

könyvek, bármely hazai nyelven, körözüvények, rovatos ivenk, árjegyzékek, számlák, falragaszok, név- és meghívójegyek, gyászhirek, baromútlevelek, vásárcédulák stb. stb. a lehető legjutányosabb árak, gyors és pontos szolgálattal mellett.

A LEGÚJABB MINTÁJU NÉVEGYEK 100 DARABJA **1 frt.**

FELVÁLLAL KÖNYVNYOMDAI MUNKÁKAT IS.

HIVATALOS MUNKÁKRA NÉZVE

a nyomda. — miután Keresztesy Pál papir-üzletével és ez viszont a nyomdával egyesít — biztosítékot nyújt arra nézve, hogy a papírok a legelső papir-gyárakból szereztek be, és azok a hivatalos munkákhoz valódi gyári áron számíttatnak, és a legsűkegesebb mintázatokból kész raktárt tart, a meglévőket postafordultával, a szokatlan formájukat pedig a legrövidebb idő alatt elkészíti.

Minden megrendelést kérünk egyenesen a nyomdába küldeni, hol a legnagyobb pontosság biztosítottatik.

Gámán János örökösei könyvnyomdája.

75—